

Regeringen
Finansdepartementet

25 februari 2005
Dnr 13-4-05

103 33 STOCKHOLM

Budgetunderlag för perioden 2006-2008

Konjunkturinstitutet får härmed överlämna budgetunderlag för perioden 2006-2008.

Riksdagen har beslutat om medel till institutets verksamhet för år 2005 och för det innevarande budgetåret uppgår ramanslaget till 47 041 tkr. Konjunkturinstitutet utgår från att pris- och löneomräkning sker perioden 2006-2008 och tillförs anslaget årsvis. Detta förslag till finansiering redovisas nedan i tabell 1 som Anvisat/beräknat, alternativ 1.

I det följande framförs i prioriteringsordning förslag till uppdrag som har summerats nedan i Konjunkturinstitutets förslag, alternativ 2.

1 Produktivitetstillväxt

Arbetsproduktiviteten har utvecklats oväntat snabbt de senaste åren. Delvis är detta ett konjunkturrellt fenomen men det kan också vara en indikation på högre långsiktig produktivitetstillväxt. Den långsiktiga produktivitetstillväxten är av central betydelse för utvecklingen av BNP, löneutrymme och välstånd.

Under de senaste åren har forskningen inom tillväxtområdet gjort stora framsteg. Dessa framsteg har bidragit till en fördjupat förståelse för vilka faktorer som är viktiga för en gynnsam produktivitetstillväxt, t.ex. ökad kapitalintensitet, förändringar i arbetskraftens och kapitalets sammansättning och kvalitet, teknologiska förändringar m.m. Nya metoder har utvecklats för att analysera betydelsen hur den ökade användningen av informations- och kommunikationsteknologi (IKT) påverkar tillväxten. En tillämpning av dessa nya forskningsmetoder på svenska förhållanden kan leda till en ökad förståelse och mer välgrundade bedömningar av den svenska produktivitetstillväxten. Den demografiska utmaning som Sverige står inför har också inneburit att efterfrågan på långsiktiga bedömningar av tillväxten har ökat. Gränssättande för analysmöjligheterna är tillgången på ekonomisk statistik. För att Konjunkturinstitutet ska kunna bedriva ett framgångsrikt analysarbete krävs dels betydande arbetsinsatser och dels inköp av specialbearbetad statistik från SCB.

För att närmare följa och fördjupa analysen av arbetsproduktiviteten med redovisning i Konjunkturläget, Lönebildningsrapporten och i Konjunkturinstitutets serie Specialstudier yrkar Konjunkturinstitutet på att ytterligare 1 000 tkr årligen ställs till institutets förfogande. Härav utgör 200 tkr förväntad kostnad för inköp av specialbearbetad statistik.

2 Förstärkt kapacitet för miljöekonomiska analyser

I april 1999 fattade riksdagen beslut om 15 övergripande nationella miljö kvalitetsmål. Dessa mål är avsedda att leda till en ekologiskt hållbar samhällsutveckling. Vart fjärde år ska regeringen redovisa för riksdagen hur det går med arbetet att nå miljö kvalitetsmålen. Konjunkturinstitutet har noterat att det ofta saknas adekvat samhällsekoniskt beslutsunderlag i miljöpolitiska frågor bl.a. vid utvärderingen av arbetet med att nå miljömålen. Som exempel kan nämnas att det ofta saknas en analys av hur ett givet miljö mål kan uppnås till lägsta möjliga samhällsekoniska kostnad. Sådan analys är angelägen såväl vid utvärdering av befintliga inslag i miljöpolitiken som vid beslut om kommande inriktning och avvägningar. Den miljöekonomiska enheten har kompetens men begränsade resurser för att genomföra sådan analys. Under föregående år avslutade enheten bl.a. en samhällsekonisk utvärdering av olika åtgärder för att minska kväveutsläpp i Östersjön. En slutsats var att åstadkommen miljöförbättring skulle kunna ha uppnåtts till en väsentligt lägre samhällsekonisk kostnad genom annorlunda sammansättning av de miljöförbättrande åtgärderna. I år utvärderas det stöd som givits till efterbehandling av förorenade områden, vilket ingår som ett av delmålen i miljö målet Giftfri miljö.

Institutet har under detta arbete identifierat ett stort behov av insamling och sammanställning av ekonomiskt relevanta data rörande åtgärder och styrmedel för de olika miljö målen. Tillgång på relevanta data är avgörande för möjligheterna att göra ekonomiska utvärderingar av åtgärder och styrmedel. Med nuvarande dimensionering av den miljöekonomiska verksamheten och med hänsyn till övriga uppgifter inom det miljöekonomiska området är det möjligt att genomföra högst en genomarbetad samhällsekonisk utvärdering av detta slag per år. Institutet önskar emellertid med bibehållna höga kvalitetskrav genomföra flera utvärderingar och analyser av alternativa styrmedel inom miljöpolitiken i syfte att förbättra det samhällsekoniska beslutsunderlaget för svensk miljöpolitik. För att kunna göra detta krävs att den miljöekonomiska enheten förstärks med en forskare samt assistent hjälp för datainventering. Konjunkturinstitutet yrkar därför att anslaget ökas med 800 tkr för ytterligare en forskare och med 500 tkr för assistent hjälp inom det miljöekonomiska området.

3 Regional analys

Konjunkturinstitutet vill fördjupa analysen av den regionala utvecklingen för att öka kunskapen om tillväxtens sammansättning och fördelning över landet. Detta kan åstadkommas genom att producera regional tendensstatistik och genom att publicera regionala tillväxtprognoser.

Regional tendensstatistik. Konjunkturbarometern lämpar sig väl för att skapa regional tendensstatistik. Barometerundersökningarna omfattar tillverkningsindustri, byggverksamhet, handel samt större delen av privata tjänstesektorn. Detta material är tillräckligt omfattande för att fungera som underlag för en redovisning av den regionala ekonomiska utvecklingen. Redovisningen kan lämpligen ske för de tre storstadsregionerna samt för ytterligare 3-4 regioner. Enligt Konjunkturinstitutets bedömning är det mycket angeläget att ta fram denna information. Efterfrågan på regional kortsiktsstatistik är stor och tillgången är i nuläget mycket begränsad. Genom att i det här fallet använda statistik som ändå insamlas av Konjunkturinstitutet bedöms samhällsnyttan klart överstiga kostnaderna för att producera sådan regional statistik.

Regionala tillväxtprognoser. Tillsammans med de prognoser för svensk ekonomi som Konjunkturinstitutet framställer idag ger den nya regionala tendensstatistiken Konjunkturinstitutet synnerligen goda förutsättningar att producera relevanta regionala prognoser. För detta krävs initialt en del metodinsatser och därefter utökad bevakning av den regionala utvecklingen. Sådana prognoser har ett stort allmänintresse och tjänar som ett viktigt beslutsunderlag för t.ex. företag, kommuner och landsting. Avsikten är att publicera regionala tillväxtprognoser i form av specialstudier minst en gång per år.

Konjunkturinstitutet föreslår att redovisning av regional tendensstatistik genomförs i två steg. I steg ett genomförs en engångsvis anpassning av barometermaterialet. I steg två fullföljs arbetet med kvartalsvisa bearbetningar. Kostnaden för steg ett beräknas uppgå till 550 tkr. För steg två beräknas den årliga kostnaden till 350 tkr. För att analysera och prognostisera den regionala utvecklingen yrkar Konjunkturinstitutet på att ytterligare 1 000 tkr årligen ställs till institutets förfogande.

4 Disaggregerade arbetsmarknader

Institutets analyser av arbetsmarknaden och lönebildningen i Lönebildningsrapporten och Konjunkturläget är i dagsläget inriktade på att studera arbetsmarknaden utifrån ett övergripande perspektiv. I Konjunkturinstitutets kontakter med arbetsmarknadens parter och Medlingsinstitutet har det framkommit att det finns ett stort behov av att komplettera det övergripande perspektivet med en fördjupad analys av förutsättningarna för lönebildningen på olika delar av arbetsmarknaden. Målsättningen är att kunna förklara och prognostisera skillnader i löneutveckling och arbetslöshet i olika branscher, regioner och för olika utbildningsnivåer. Ett disaggregerat perspektiv är nödvändigt för en ökad förståelse för hur arbetsmarknaden och lönebildningen kommer att reagera på de omställningskrav som det utvidgade EU och ökad global konkurrens kommer att ställa. Konjunkturinstitutet äskar 750 tkr för detta ändamål.

5 Sveriges position i OECD:s välståndsliga

Sverige har sedan 1970 förlorat i relativt välstånd enligt OECD:s s.k. välståndsliga och ligger nu endast något över OECD-genomsnittet. I vilken mån kan denna förändring förklaras av demografi respektive försämrat bytesförhållande? Hur ser den fortsatta utvecklingen ut? Vilka faktorer är avgörande för om Sveriges relativa position förbättras framöver? För att besvara dessa frågeställningar måste bl.a. trender i demografi, arbetsproduktivitet, förvärvsfrekvens, medelarbetstid och bytesförhållande analyseras mer ingående än i nuläget.

För att närmare följa och fördjupa analysen av Sveriges position i välståndsligan samt utarbeta framtidsscenarier med redovisning i Konjunkturläget eller Konjunkturinstitutets serie Specialstudier yrkar Konjunkturinstitutet att ytterligare 800 tkr ställs till institutets förfogande 2006 och därefter årligen 400 tkr.

Sammanställning och budgetförslag

I tabell 1, Anvisat/beräknat, alternativ 1, anges kostnaderna för oförändrad verksamhet med utgångspunkt från beslutad anslagstilldelning och med antagen årlig pris- och löneomräkning på 2 procent. I Konjunkturinstitutets förslag, alternativ 2, inkluderas även kostnaderna för prioriterade uppdrag och projekt för vart och ett av åren 2006-2008. Beloppen är angivna i 2005 års priser.

Tabell 1 Samlat budgetförslag för perioden 2006-2008

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, Anslag 1:1 Konjunkturinstitutet, (ram tkr)

Anslag	2005	2006	2007	2008
Anvisat/beräknat, alternativ 1	47 041	47 982	48 941	49 920
Konjunkturinstitutets förslag, alternativ 2	47 041	47 041	47 041	47 041
1. Produktivitetstillväxt		1 000	1 000	1 000
2. Miljöekonomiska analyser		1 300	1 300	1 300
3. Regional analys		1 550	1 350	1 350
4. Disaggregerade arbetsmarknader		750	750	750
5. OECD:s välståndsliga		800	400	400
Summa totalt	47 041	52 441	51 841	51 841

Övriga frågor

För budgetåret 2005 får Konjunkturinstitutet inte disponera anslagskrediten för ramanslaget. Anslagskrediten har under senare år sjunkit från 3 procent till 1,5 procent och är nu således helt indragen för innevarande budgetår. Förutsättningarna för en god planering och hushållning med tilldelade medel försvåras därmed och kan leda till att flexibiliteten i verksamheten minskar. Konjunkturinstitutet föreslår därför att anslagskrediten fr.o.m 2006 för institutets ramanslag åter sätts till 3 procent.

Intäkterna av Konjunkturinstitutets avgiftsfinansierade verksamhet kommer främst från de två grupperna statistikförsäljning/kursverksamhet samt användarstöd och utredningsrapporter med samhällsekonomisk inriktning. Intäkterna är svåra att uppskatta, eftersom uppdragen ofta kommer oregelbundet, med kort varsel och ofta i tidsmässig konkurrens med den ordinarie verksamheten.

Tabell 2 Beräknade intäkter av avgiftsfinansierad verksamhet samt bidrag (tkr)

	2005	2006	2007	2008
Beräknade avgiftsintäkter				
- avgiftsfinansierad verksamhet	1 500	1 500	1 500	1 500
- intäkter 4 § avgiftsförordningen	700	700	700	700
Beräknade intäkter av bidrag	1 750	1 600	1 600	1 600
Summa	3 950	3 800	3 800	3 800

Konjunkturinstitutets investeringar i anläggningstillgångar görs främst i IT-utrustning men också i andra kontorsmaskiner och möbler. Det är angeläget att Konjunkturinstitutet fortlöpande kan inköpa modern utrustning för att tillgodose verksamhetens behov. Kostnaderna för investeringar i anläggningstillgångar kommer såvitt nu kan bedömas att uppgå till ca 800 tkr för budgetåret 2005 och därefter ca 1 000 tkr per år under perioden 2006-2008. Låneramen för verksamheten 2005 är satt till 3 500 tkr och täcker normalt de investeringsbehov Konjunkturinstitutet har, men ramen kan i vissa situationer vara för knäppt tilltagen. Institutet föreslår därför att låneramen från och med 2006 ökas till 4 000 tkr.

Konjunkturinstitutet hemställer att medel motsvarande 52 441 tkr, 51 841 tkr och 51 841 tkr för 2006, 2007 och 2008 ställs till förfogande för verksamheten respektive år.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Ingemar Hansson efter föredragning av administrativ chef Lars Blumenthal. I ärendets slutliga handläggning har även deltagit avdelningschef Mats Dillén och enhetschef Eva Samakovlis.

Ingemar Hansson

Lars Blumenthal